

1137 6. Dec. 1893: 1. Beh. af Lovf. om Bidrag af Statskassen til Amtsrepartitionsfondene. 1138

det hele har vakt en saadan Opmærksomhed, antage, at alle ere enige om, da Forholdet jo nu faktisk er det, at samtlige de Udgifter, som bæres af Amtsfonden, udredes alene eller saa godt som alene af Hartkornet. I det jeg siger saa godt som alene, er det jo med den ene Undtagelse, at af de 5 Millioner, der nu lignedes til Amtsrepartitionsfonden, tilskydes der kun ca. 50,000 Kr. fra Købstæderne, som ligne det efter de almindelige kommunale Statteregler. At dette er en urimelig Fordeling, antager jeg — jeg gentager det — at vel alle nu ere enige om; der er ingen som helst Grund til, at de Op-gaver, som paahvile Amtene i mange forskellige Retninger, udelukkende skulle hvile som Byrder paa Hartkornet. Noget kan der i den Henseende utvivlsomt gøres ved Hjælp af en anden Fordeling af denne Stat; der er jo i Landkommunalloven givet en Anvisning derpaa, som dog hidtil kun er anvendt efter en ganske overordentlig ringe Maalestok, men en Anvisning, der gaar ud paa, at af Amtsskatterne kan der ved Udligning paa Sognekommunerne lignedes indtil $\frac{1}{3}$ af den hele Skattebyrde saaledes, at i alt Fald en Del af denne Udgift bliver paalignet ikke efter Hartkorn, men efter Sognekommunernes almindelige Statteevne. Jeg tror, at denne Bestemmelse kan trænge til en Ændring, som gør den mere anvendelig, end den indtil dette Øjeblik har vist sig at være; men jeg maa tilføje, at jeg paa dette Omraade som for Resten paa mange andre er af den Opfattelse, at det meget stærke Omslag, der føles ved en Omfordeling af Skattebyrden i et enkelt Øjeblik, har sine store Betæneligheder. Saadanne stærke Omslag, stærke Forandringer bevirke ofte lige saa megen Uvilje som Velvilje; jeg tror derfor, man maa være forberedt paa, at en Forandring i Retning af Omfordeling af Skattebyrden bør holdes inden for forholdsvis snævre Grænser. Og jeg maa dertil føje, at Glæden ved en Omfordeling er altid saa som saa; thi man gaar jo gerne ud fra, at det til flyvende og sidst bliver at tage fra den ene Lomme, for at lægge over i den anden. Det vækker ikke altid udelst Glæde, i alt Fald ikke hos dem, af hvis Lomme det skal tages; men jeg mener dog, at der er noget at gøre i Retning af en saadan Omfordeling af Skatterne. Men af langt større Interesse vilde det være for

de paagevende Kredse, om man kunde naa til det Resultat, at der i Virkeligheden var Grund ikke alene til at omfordele Byrden men til virkelig at lette den. Jeg skal i den Henseende gøre opmærksom paa, at blandt alle vore kommunale og Statsinstitutioner er der næppe nogen, om hvilken det gælder i højere Grad, at Skattebyrden er stegen uforholdsmæssig i Forhold til Statteevnen end Amtskredse. Dersom man vil gaa en Menneftaalder tilbage i Tiden og sammenligne Tilstanden i Gennemsnit, lad mig f. Eks. sige i Aarene før 1867 med nu, saa vil det vise sig, at Amtsskatterne ere stegne indtil omtrent det dobbelte. Jeg maa derved udtrykkelig gøre opmærksom paa, at ved denne Beregning har jeg taget i Betragtning Bidragene til Beskæftningen i sin Tid, som naturligvis maa medregnes i Tidsrummet før 1867 — jeg skal straks føje til, at denne stærke Stigning i Amtsskatterne heldigvis er standset noget i de seneste Aar. I Løbet af de senere Aar har en saa stærk Stigning ikke fundet Sted, og jeg tror, at det skyldes for en væsentlig Del den Omstændighed, som vist nok er alle bekendt og nærværende, at vi næppe have nogen Autoritet her i Landet, der gennemfører en saa absolut Økonomi som vore Amtsråd. I den Henseende tror jeg, at hverken vore Sognekommuner eller Statskassen holde Stik. I alt Fald er det min Erfaring, og det vækker ogsaa undertiden ikke saa lidt Uvilje, at Amtsrådene ere meget stærke til at holde paa Pengene. Jeg roser dem derfor, selv om man af og til kan have Anledning til at klage derover. Det er denne Tendens fra Amtsrådenes Side, der, tror jeg, har gjort, at den stærke Stigning er standset i de sidste Aar. Naar man nu vil spørge: Har en lignende Stigning ikke fundet Sted for andre Kommuner og for Staten, saa vil man jo straks svare: Jo visse, og vist nok omtrent i et lignende Forhold; det skal nok omtrent holde Stik, at Skattebyrderne vokse med det dobbelte i hver Menneftaalder, men der er den store Forskel, at medens de øvrige Kommuner i Landet og Staten i det hele tage til i Befolkningsantal, saa har dette jo kun i overmaade ringe Grad været Tilfældet for Landkommunernes Vedkommende, og hvad den egentlige Stattebasis til Amtene angaar, da har der jo